

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Dijous 8 de Abril de 1897

Núm. 3.236

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, an mes.	Pias.
6 provincies trimestre.	3'50
Extranger y Ultramar.	4'50
Antinets, a preus convencionals.	

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, 6 (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, llografa Mallofre, carrer Junquera, 6.
No se retornan los originals encara que no s'publichin.

SE RETRATA
TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y
LOS LABORABLES A PE-
TICIO

NOVAS FOTOGRA-
FIAS EN CO-
LORS.

TORRES FOTOGRAFO

OPERA tots
LOS DIUMENGES.

Passaig de Mata, 9°
REUS

Dias de despaig tots los festius.

més los catalans d' avuy haurán pogut perdre aquella fermesa de caràcter que personificaren nostres avis; empró, enamorats de tot lo que 's seu é hi tenen dret, han aixecat la bandera de reivindicació y desplegantia als quatre vents tant han refinat y enlletit son armonios llenguatge en totes las manifestacions de la vida intel·lectual, que avuy podem dir, enorgullits, tots los vers fills de Catalunya que, altra vegada potent vibra, jolín, desde 'l claustru universitari al temple, desde las taules del teatre a la càtedra del Ateneo y vigorosa com en altres temps esgrahona las escalas del Palau perque veigin que encar es viva....

S. BOERUT Y SOLER.

Barcelona 6 Abril 1897.

Saló Parés de Barcelona

Exposició d'obras d' en Llovera

L' éxit d' aquesta exposició, com ja adelantarem á nostres lectors, fou grandís; pero cumplint lo ofert en aquell mateix número venim avuy á ampliar la noticia, pug la importancia que tingué fou digna de la fama de que gosava aquell il·lustre fill d' aquesta ciutat y que las sevas obras s' encarregarán de perpetuarla para sempre més.

L' important acte d' inauguració tingué lloch lo dia primer del actual Abril, y encar que la entrada á la mateixa era per convit, l' ample saló ahont las obras y bocetos se trobayan exposats, se veyá plé de gom a gom, tan gran era 'l desitj dels nombrosos amichs d' en Llovera pera contemplar los darrers raigs d' inspiració que creuharen per aquella pensa creadora, en sos últims dias de vida, traslladats á la tela, qui sab si ja per un pinzell que tremolava, se crean lo que avuy son exposadas, catálech suficient pera fer conèixer tota la vida artistica de la persona, á qui en aquell acte se li rendia un tribut de gratitud y admiració, donchs al costat del cuadro trassat ab lo llapis insegur del principiant s' hi veyá l' obra mestre del artista que respirava vida en las lloms dels colors, com ne respiravan aquellas graciosas caras de manola que constituhan lo que podríam dir la especialitat d' en Llovera.

Y per si l' éxit d' importancia de la mateixa tingues sin de medirlo per lo número d' obras venudas y per las personalitats que 'n foren compradoras, tempoch tindríam que retirar ni una paraula, donchs lo número d' aquelles realizadas ja al primer dia foren bastantas y entre las últimas s' hi compta 'l Capitá general d' aquesta Regió, Excm. Sr. Comte de Casp, qui adquirí dos hermosos plats de gran tamany per lo preutassat: 1.000 pessetas.

Més, si entre l' element artístich de la ciutat comtal causa tan bona impressió las obras de nostre amich, reflexada en las columnas de la premsa barcelonina, tan aviat com se permeté que desfilés per lo saló tot Barcelona, com hi ha desfilat, permetent que ls habitants de la hermosa ciutat, assaborissin las belleses pictóricas del artista que á darrers del any passat, tots plorarem, lo nom d' en Llovera anava de boca en boca de tothom, y tothom únicament tenia paraulas pera enlayrarlo; fins los desconeguts sentían, al contemplarlo en lo bustio que d' ell al Saló hi havia, que la paraça s' hagués complascut en tallar lo fil d' aquella vida y d' aquella naturalesa de qui la patria 'n podia esperar encara molta més gloria.

La exposició de Burdeos

La vila de Burdeos se prepara dignament á celebrar la Exposició Regional anunciada pera 'l próxim mes de Maig.

Res falta en los programas repartits profusament per tota la regió de la antiga Gironda. Concurs de productes agricolas ab especialitat d' horticultura; concurs y exposició hípicos; concurs d' apatates para la

fabricació y millorament dels vins; exposició de gossos; carreras de caballs y velocípedos, y últimament, com clou de la Exposició, concurs de tocadors de trompa de càssa, baix la direcció del Comte Henri de la Porte.

Perá tots aquets concursos y exposicions, lo municipi de Burdeos, la Cambra Agrícola y de Comerç y variás entitats importants ofereixen premis de consideració.

Conèixent los bordelesos la importancia que en sa regió te quant se relaciona ab la agricultura, no han perdut cap medi pera que sa próxima exposició tinga verdadera importancia práctica.

Situa lo departament de la Gironda en una regió eminentment agrícola, tracta per tots los medis d' augmentar los conèdits per la Naturalesa, ja facilitant los medis de transport per sas numerosas vias férreas, carreteras y exposicions ahont l' agricultor, lo fabricant y l' ganader tenen ocasió d' establir relaciones comercials, cotisa á la vista preus y calitat y estudia los medis de cultiu y elaboració de sos congèneres en productes é industrials.

Lo municipi de Burdeos facilita per sa part quant elements disposa pera 'l millor éxit de la Exposició.

En sas oficinas—secció primera municipal—ha establert una delegació encarregada de rebra é instalar quant productes s' envihin. Al mateix temps lo municipi ofereix gratis lo terrenu pera las instalacions y lliures de tot gravamen municipal los productes y especies que s' destina á la Exposició.

Natural era d' esperar que en una regió com aquesta, la fabricació y milloraments dels productes viáicos las tinguessin preferent lloch.

En efecte; la secció de màquinas y filtres mereixera especial cuydado, essent de sis mil franchs, además de diversas mencions honoríficas.

En lo concurs y exposició de caballs hi ha la divisió de caballs d' arrastre, sella, tir, fins lo número de sis, y secció especial pera 'l bestiar dedicat á las labores agricolas.

En la secció dedicada á la rassa canina tres grans divisions: gossos de guarderia, gossos de càssa y gossos de luxo.

En la divisió de gossos de càssa s' admeterán animals sneltos, parellas y jaunias. Los premis consistiran en metálich y diplomas.

Perá las carreras de velocípedos y de caballs, hi ha ja numerosas inscripcions.

Lo concurs de tocadors de trompa de càssa despartera gran curiositat, aumentada per lo prestigi del comte Henri de la Porte, conegut com un dels primers *sportsmen* francesos.

Dejeditjar seria que l' exemple de la vila de Burdeos fos seguit per los municipis de nostras ciutats, ab lo qual guanyerían segurament la agricultura, la ganaderia y las industrias espanyolas.

JOAN CENTENO.

SECCIO EXTRANJERA

Comunican de Roma dihent que l' enferro del comte Coello, que s' verifich ahir, fou una manifestació de dol que demostrá las simpatias que 'l difunt s' havia conquistat entre 'l poble romá.

Telegramas de Lisboa dihen que 'ls periódichs d' ans d' ahir al matí confirman la noticia de que havent se acabat la guerra contra 'ls indigenas del interior, lo comandant Ponciano ha regressat a Mozambique ab part de sas forsas.

«The New York Herald», segons comunican de Nova York, publica un despaig de Caracas dihent que 'l Congrés de Venezuela ha ratificat per unanimitat lo tractat ab la Gran Bretaña referent al arbitratje pera resoldre la cuestió de llimis en la frontera de la Guayana inglesa.

TRASLADO

La molt antiga y acreditada Papeleria y Fàbrica de capsas de cartró, de la Successora de Joan Ferré y Vergés, que s' trobava situada en lo carrer de Sta. Anna, núm. 6, s' ha traslladat á la Plassa de la Constitució núm. 13.

SECCIO DOCTRINAL

ENCARE VIU

Enorgullits y ab tota la extenció de la paraula, ho podem estar avuy los catalans, de possehir una llengua tan conreuhada en tots los rams del saber, tan rica de vocables y que, á pesar de no tenir, com li pertoca á dreta llèy, lo titol d' idioma oficial, pot ben dignament colzarse ab son etern rival, l' hermosa parla de Cervantes.

Sí, senyors, y dich enorgullits, perque hem vist paulatinament degenerar tants llenguatjes, fins á perdre en l' obscuritat del oblit; y, per desgracia, nostra materna llengua semblava també h' via pres ayal camí, degut sens dubte als afronts rebuts en dias no molt llunyans, per la pudridemenera mania d' unificar la diversitat de rasses que componen l' Estat espanyol; en una sola: la castellana; de lo que avuy, gracias als esforsos dels campeons regionalistas, ha tornat á conquistar son esplendor perdut en la fumerala dissipant de las batallas é iniquas tácticas d' envillits tirans que engrillonan á un poble bran, cent mil voltes mereixedor de serne lliure. Y al dir aixó, vol dir que no es morta, nó, la parla en que cantá lo divinal Ausias March y tan sabias lleys dictá lo llegendari rey de gloriosa memoria en Jaume lo Conquistador, nó, viu encare y ab més ufano que may deixa arreu sentir son vigorós accent, sentantne sos reylas en lo concert de la moderna literatura europea.

Provas ne tenim y ben convincents las ha donat del distingit lloch que ocupa avuy, malgrat a las intrigas de cobaris enemichs que ab cinisme fer no s' cansan de bascantarla envá, més, ¡pobrets! ja trobaran tant ó dejorn la paga de que s' han fet mereixedors.

No hi ha que donarhi volta; la restauració de la póstica festa dels Jochs Florals fou lo porta-vent del moviment actual. Sense ells ab seguritat que no haurían adquirit la celebritat universal de que gosan los eximis mestres Verdagner, Guimerá y altres com lo genial novelista Narcís Oller, que ab tan alt grau han sapigut colocar aquell idioma que cincuenta anys en rera, de capa caygada, desprovehit de tot element, semblava empèndrer lo breu camí del abim.

Com cambian los temps! Aquella catalans d' ahir que aparentment semblaven serho més que 'ls d' avuy, com se descuylaren del cultiu de sa llengua patival

Se parla molt d' arreglo de la qüestió d' Orient. Consisteix, segons se diu, en encarregar á Turquia y Grecia la ocupació del territori en iguals condicions ab que Austria ocupa Bosnia y Herzegovina.

Telegrafia de Viena dihent que la agitació socialista cundeix d' una manera notable en varis districtes d' Hungría.

Afegeix lo despaig, que 'l Govern s' ha vist obligat á enviar forces militars á dits districtes, pera vetllar pera la conservació del ordre.

Lo príncep hereu de Grecia ha dirigit una ordre del dia al exèrcit de Tesalia, recordant las glorias passades de Grecia.

Recomana á las tropas á sas ordres que conservin la major disciplina, y que no donguin cap pretext pera que surzeixin incidents en la frontera.

Lo general en jefe de las tropas turcas de Macedonia també á dirigit una ordre del dia á sos subordinats, encareixent la necessitat de que no donguin motiu á que 's turbi lo tranquil·litat.

Diuen de Roma que alguns periódichs d' aquella capital insisteixen en lo rumor acullit per la premsa, de las gestions practicadas per Sa Santetat Lleó XIII. sobre 'ls quefes de las grans potencies, pera arribar á la solució de la qüestió cretense.

Alguns de dits periódichs afegeixen que Creta será cedida al regne helénich d' una manera tan habil que no ferirá la susceptibilitat de ningú.

De Larissa telegrafia á Atenas que excitadas las masses per la lentitut ab que 's desarrollan los aconteixements, crehen que la política de las potencies no te altre objecte que deixar que Grecia consumeixi sos recursos y agoti sas forces en la inacció fins que quedi exhausta de diner é impossibilitada de fer la guerra als turchs.

Lo sentiment públich, en general, creu que la salvació de sa patria y del prestigi nacional estriban únicament en declarar la guerra á Turquia.

Ans d' ahir, ab motiu de las festas de la independéncia que se celebran á Grecia foren convocats grans meetings pera protestar contra la política de las potencies.

Aquestas han telegrafia á Grecia y á Turquia que será responsable de quant després ocorri, la primera que rompi les hostilitats.

La premsa d' Inglaterra, que després de no aprovar las declaracions de Mr. Hanoteaux sobre la qüestió d' Orient, lamenta que ni aquést ni Mr. Curzon feren noves promesas respecte al bloqueig de Grecia y 'l retiru de las tropas d' aquesta nació á Creta.

Lo «Times» aproba, sens reserva, las declaracions de Mr. Curzon y de Mr. Hanoteaux.

Lo «Daily Chronicle» continúa sa campanya contra 'l Govern. Lo diari gladstoni ataca vivament á sdbds ministres Hanoteaux y Curzon, y diu que serán responsables de la sanch que 's derrami. Dit diari desitja que 's donés á Grecia l' encàrrech de pacificar la isla de Creta per compte d' Europa.

Telegrafia de Atenas que 's confirma que 'ls almirants han acordat lo bloqueig dels ports de Grecia.

Los diaris d' aquella capital publican la resposta de Mr. Gladstone al missatge del president de la Cambra grega. Lo «Gran Old man» declara en ella que si 'ls grechs resisteixen acabarán per triomfar completament.

CRONICA REGIONAL

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 7 de Abril de 1896

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSERV. PARTICULAR
9 m.	765	67	0'9	0'9	Nes	
3 L.	763	67				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTIS direcció	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m.	Sol. 23	11	16	O.		
3 L.	Sombra 22	11	19	O.	Cumul	0'8

En nostres apreciats colegas de Manresa, arribats en lo correu d' ahir á la nit hi llegim una noticia que 'ns ha deixat del tot para's y sorpresos. L' Alcalde d' aquella important ciutat, de retorn d' un viatge fet á Barcelona y d' una visita que segurament

devia celebrar ab lo senyor Hinojosa, cridá á son despaig als directores dels periódichs, pera prevenirlos que quedavan prohibits de donar cap noticia referent á la qüestió industrial que en dita ciutat actualment se ventila, alegant que la prohibició aquesta la funda en las excepcionals atribucions que li concedeix la ley de suspensió de garantias vigent en la provincia.

La ley que no més se dictá pera perseguir als anarquistas, y que per lo vist resava també contra la premsa regionalista, ha extés ara la seva esfera d' acció y si bé s' accontenta en cusir los llavis de nostres colegas manresans pera un concret cas, indica aixó, per altra part, que vindria la suspensió en cas de que no s' acatés l' ordre donada.

Si la premsa es lo porta-veu de la opinió de la localitat en que veu la llum, podran cumplir dignament los periódichs manresans ab la seva missió?

Tan mal concepte se 'n te format de la premsa manresana que se la creu capa-sa de promoure conflictes d' ordre públich, com podria deduhirse molt bé d' aquella prohibició?

Nosaltres que l' havém llegit y per obligació hem tingut d' enterarnos dels articles y sueltos que á la qüestió que motiva la prohibició han dedicat, francament, los havém vist inspirats en una forma tan sensata, que creyém injusta la mida de rigor que s' ha prés ab aquells apreciats companys.

Lo mateix sueldo en que nos donan aquesta desagradable noticia no pot ser més correcte.

Diu aixís lo *Diario de Avisos*:

«L' alcalde de nostra ciutat senyor Gallifa, en quant hagué regressat ahir de Barcelona, se serví convocar en son despaig de la Alcaldía y pera la hora de las quatre de la tarde, als directores de tots los periódichs que 's publican en la localitat.

Atents al mandato, acudirem puntualment á la cita y ja en la Casa Consistorial la primera autoritat civil, digué als reunits que, en atenció á las circunstancias d' anormalitat que estém travessant y ab lo fi d' evitar tota exaltació dels diversos sentiments que aquí 's mantenen, havia acordat prohibir terminantment a tot periódich, sia aquést diari ó setmanal, la publicació de cualsevol noticia, article ó altra classe de treballs que fessin referéncia al conflicte industrial perque está passant la ciutat actualment.

Alegá 'l senyor alcalde, en apoyo de sa resolució, la facultat que la ley excepcional sobre suspensió de garantias constitucionals concedeix á las autoritats dels pobles pera obrar discrecionalment en aquesta classe de qüestions.

Digué per últim lo senyor Gallifa, que donant compliment exacte á sa disposició gubernativa, es possible que s' arribi prompte á la per tots tan desitjada solució del conflicte, causa de la inactivitat en que permaneixen centenars d' obrers.

Nosaltres, entenent que la resolució del senyor alcalde, encara considerantla compresa en lo círcul d' sas atribucions, podria ser objecte d' un ulterior recurs que permetria, ab las saietats cons-guents, reproduhir no sols las noticias ocorregudas, sino la manifestació absoluta del pensament ab relació al present estat de anormalitat en lo treball, acatém no obstant la ordre del senyor alcalde, sisquera considerantla, com ha dit, expressió d' un propósit que desitjém veure realizat, cual es lo de la terminació de la huelga.

No dirém donchs una paraula més en nostre periódich mentres subsisteixin las actuals circunstancias, oferint, empero, resarcir oportunament á nostres abonats ab la publicació dels datos interessantíssims preparats pera demostrar l' origen y causes que principal y directament han pogut determinar la situació que estém travessant.

Vingui ara y quant ants millor lo período de treball y si aquest se consegueix per la discreció del periodisme, gracias á la saludable iniciativa de nostre alcalde, serém los qui primer li tributarem l' aplauso.»

Per no haverse reunit sufficient número de senyors regidors ahir l' Excm. Ajuntament no va poguer celebrar sessió de primera convocatoria.

En l' exprés d' ans d' ahir passá per aquesta ciutat en direcció á Madrid, nostre amic y company en la premsa D. Pio Arias Cervajal, redactor de *La Opinión* de Barcelona.

Segons nota que se 'ns ha facilitat per la Administració de Consums, lo recaudat ahir per varias especies puja á 792'36 pessetas.

La «Gaceta» publica un Real decret del Ministeri d' Hisenda disposant que la recaudació per la via executiva de la Hisenda procedent del ram de Propietats

y Drets del Estat, se realisarà en lo successiu en cada provincia per un comissionet que garantirà sa gestió ab una fiança equivalent, á la meylat de la exigida al administrador respectiu.

La popular biblioteca dramática de *Lo Teatro Regional*, publicarà lo próxim dissapte la xispejant comedia catalana, «L' antiquari del Putret» dels coneguts autors senyor Ayné Rabell y Garcia de Blahé, cual obra se estrená lo passat mes en lo teatre Romea ab éxit verdaderament extraordinari.

Lo Centre d' Arts Decorativas, de Barcelona, ha dirigit lo següent cridament als artistes decoradors, artifices y productors de Industrias Artísticas, de tota Espanya, pera que concorrin á la Exposició de Bellas Arts de Madrid.

«Los artistas decoradors, artifices y productors de Industrias Artísticas espanyolas, son deudors de profunda gratitut al Govern de S. M. per haver aquest cridat á las Exposicions ofials de Madrid l' Art Decoratiu, segons demana lo Centre d' Arts Decorativas, de Barcelona, en sas conegudas Instancias de 10 de Febrer de 1895 y 24 de Jener d' aquest any, y segons ho prometé l' Excm. senyor don Albert Bosch y Fustagueras en lo Real decret de 20 d' Agost de 1895; pero molt especialment se deu aquesta gratitut al actual Excm. senyor Ministre de Foment, don Aureliá Linares Rivas, qui ab alt patriotisme, se ha dignat accedir als prechs de nostra Societat, creant la Secció d' Art Decoratiu en la futura Exposició de Bellas Arts, en lo cual deuen ser entregats tots los treballs del 26 d' aquest mes al 5 de Maig próxim.

Sens que 'l Centre renuncihi á veurer un dia realizat, per reiterat consell de la experiencia feta en la mateixa exposició de Madrid, projectes que tingué l' honor d' elevar al senyor Ministre, en l' informe de 8 de Mars, pera la creació d' aquest Certamen ó d' altre semblant, se creu que tots los verdaders artistes, artifices, é industrials que á Espanya lligan lo treball útil ab lo bell y 'l bell ab 'l útil, no deuen deixar de concorrer á la citada Exposició. Precisament pera conseguir que arribi ab la menor dilació possible tot lo suplicat, convé acudir á la lluyta ara com may; y convé acudir (mes que pera mereixer galardons honorífichs ó compensacions pecuniarías) pera revelar la importancia y necessitats d' aquestas arts nostras, espanyolas, tant olvidadas ó desconegudas per la massa general del país, ab grave quebrant de nostra cultura, carácter nacional y riquesa productora.

Esmeremnos tots, á pesar del poch temps disponible pera acudir al cridament, fent descollar la qualitat sobre la cantitat y riquesa material de las obras; que aquesta será la millor manera d' agrahir lo bé que 'l Govern ha fet á las arts en general, y aquest será també lo medi de fundamentar d' má lo dret de mes altas aspiracions.—La Junta Directiva del Centre d' Arts Decorativas.»

S' ha celebrat á Vendrell l' enllás de la simpática y aplaudida primera tiple de la companyia de sarauels que actúa en lo teatre del Casino Circo, senyoreta donya Celia Rius, filla del celebrat mestre compositor don Joan Rius, ab l' aplaudit y jove tenor de dita companyia don Jos-ph Estany.

Las bases tractadas entre 'l ministre d' Hisenda y la comissió barcelonina pera quan se verifiqui la agregació dels pobles del plá son aquets:

Primer. Agregació dels pobles ab la condició de que durant deu anys, pagarán lo mateix que fins la fetxa.

Segon. Passats dita deu anys s' anirà augmentant la contribució per décimas parts, fins que s' igualin á lo que devengui Barcelona.

Lo ministre de la Gobernació ha informat favorablement l' expedient de la agrupació, cual expedient ha passat al departament d' Hisenda pera ser informat en sa part económica, passant després á informe del Consell d' Estat.

L' Ajuntament d' Alcoy ha acordat posar lo nom de Polavija al actual carrer del Mercat.

Ha disposat també dit Ajuntament obrir una suscripció pera regalar un bastó de mando al mencionat general, encabessant la lista ab una important cantitat.

Lo moviment comercial del port de Tarragona durant lo mes próxim passat, en vi, avellana y ametlla fou lo següent segons notes presas de la revista mercantil d' aquella plassa «El Comercial»: Vi: 4.966 bocoyas, 1.026 botas, 731 mitjas, 956 cuartos y 2.202 octavos.

SECCIO OFICIAL

Registre civil
del dia 6 de Abril de 1897

Naixements
Esteve Obré Salvany, de Pio y Lluïsa.—Joseph Domingo Catá, de Pau y Josepha.—Anton Llauredó Dalmau, de Isidro y Carme.

Matrimonis
Cap.

Detuncions
María Giot Recàsens, 81 anys, casa de camp 53.—
Teresa Nolla Cabré, 34 anys, Camí de Riudoms 4.

Matadero Público

Bestiars sacrificats pera 'l consum en lo dia d' ahir

Classe	Nº	Kilos.	Grams	Satisfet Pts. Cts.
Bous				
Badellas	1	113	800	22'76
Bens	56	876		175'20
Cabrits	1	6	800	1'36
Tocinos	10	550	500	121'11

Desputllas de bestiar de llana y pel 320'43
16'63
Total edendo 337'06

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Dionissi.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Segueix lo Septenari de la Mare de Deu dels Dolors a dos quarts de set de la tarde. Avuy y demà predicarà Mossen Francisco Casas, qui s' encarregarà també de la Missa y Plática de la Comunió general que se celebrará demà, festa de la Verge Dolorosa a las 8 del matí; a las 6 de la tarde s' cantarà la corona dels Dolors, seguirá 'l Septenari, lo sermó y la Benedicció Papal acabantse ab lo cant del «Stabat Mater».

Ermita de la Mare de Deu del Roser

Segueix a un quart de 5 de la tarde, lo septenari dedicat a la Verge dels Dolors.

Sant de demà.—Santa María.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 6

De Bilbao y Valencia en 30 dias vapor «Anselmo», de 457 ts., ab 62 cascós arengadas a Massó y Ferrando, 12 id. id. a S. Alemany Gil, 11 id. id. a Ferrer Sangar y Companyia, 21 id. id. a T. Ramón germans, 24 id. id. a Anton Mas, 20 id. id. a fils de B. Lopez, 3 caixas llosa a Joseph Roll, 852 bultos de ferro a Joseph Bonet, 729 id. id. a Musolas y Roca, 20 sachos de sucre a F. Pulina, 160 id. id. a Sans germans, 30 id. id. a fills d' E. Gebellí, 50 id. id. a Enrich Gaspá, 50 id. id. a Emili Gaya, 25 id. id. a J. Gambús Anguera 4 y 2 caixas de vi a la ordre y 327 caixas de tabac al representant de la companyia Arrendataria, consignat als senyors fills de B. Lopez.

De Valencia y Barcelona en 5 dias vapor «Cervantes», de 412 ts., ab esperit de vi, guano y segón, consignat a don Joseph M. Ricomá.

De Barcelona en 6 horas v. «Arduaz», de 419 toneladas, ab lastre, consignat als senyors Mac-Andrews y C.^a

Despatxadas

Pera Portvendres gol. «Joven Pepita» havent embarcat 156 bocoyos de vi de Violet freres.

Pera Barcelona v. «Anselmo», ab tránzit.

Pera Barcelona v. «Cervantes» havent embarcat sachos de farina y bocoyos buyts.

BARCOS A LA CARGA

Dijous 8

Pera Amberes vapor «Georgian». Sos consignataris senyors Mac-Andrews y C.^a

Pera Bilbao y escalas vapor «Cabo San Martín». Son consignatari don Marián Peres.

Pera Bilbao, ab escala a Marín vapor «Melitón González». Sos consignataris senyors fills de B. López.

BOLSI DE REUS

Cotisations realissades en lo dia d' ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	68 88	Fransa	16 90
Exterior	76 47	Cubas velles	54 05
Colonial		Cubas noves	78 31
Norts	23 30	Aduanas	96 25
Obligacions Alemanas	78 87	Oblig. 3 010 Fransa	54 27
PARIS			
Exterior	61 78	Norts	90
GIROS			
Paris	97	Londres	51 25

Nota de las operaciones de Bolsa que 'ns ha facilitat l' agent D. Joaquín Sociats representant en aquesta plassa de la casa de Barcelona J. Mersans Rof.

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	63'82	Fransas	16 85
Exterior	76'60	Orenses	
Amortizable	76'50	Cubas 1886	94'12
Aduanas	96'25	Cubas 1890	78'35
Norts	23'50	Obs. 6 010 Fransa	93'62
Exterior Paris	60'87	Obs. 3 010	51'37
Paris	27'	Londres	31'95

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Companyia comich-dramatica

Debut de la companyia lo 17 del corrent

LLISTA DEL PERSONAL

Primer actor y director, D. Francisco Fuentes.
Primera actriu, D. Amparo Guillen de Rivella.
Altre primer actor, D. Jaume Rivelles.
Primer actor comich, D. Anton Pérez.
Actrius: Guillen, Marín, Mata, Abad, Mendez, García, Romero, Castillo.

Actors: Fuentes, Agnado, Barceló, Rivelles, Pérez, Lliri, Abad, Benítez, Peral, Galvez.

Apuntadors: Ramón Vidat y Enrich Cazorla.

Representant: Enrich Fuentes.

Obras novas.—«El Sr. Feudal», «El libre cambio», «Tierra baja», «Damas negras», «Los Gansos del Capitolio», «D. Quijote de Madrid», «La Fiera», «Los Pallejos», «Los Angeles», «El bajo y el principado», «La calumnia por castigo», «Amor salvaje», «Daniel», «Luciano», «Juan León» y «Gente conocida».

TELEGRAMAS

Madrid, 6.

L' «Heraldo» ha rebut lo següent telégrama de son corresponsal a Manila:

«Manila 6.—Lo general Lachambre emprengué aquest matí lo moviment ordenat per lo general Polavieja pera l' atach de San Francisco de Melabón y altres posiciones ocupadas per l' enemich.

Porta baix son mandó las brigadas Marins y Arizón la primera d' ellas a la vanguardia.

Se sab pue nostras forsas han passat en lo matí d' avuy per lo terme de Rosario, shont toren hostilissadas desde 'l bosch per varis grupos rebeldes.

En lo port de Cavite se senten continuos disparos de las baterias de montanya que forman part de la divisió Lachambre.

Barcos carregats de gent escapan de Melabón, Santa Cruz y Nehi, pera las islas veñinas.

Lo general Polavieja, d' acort ab lo comandant general Sr. Montojo, ha donat ordre de que surtin canoers pera impedir la fogida dels insurrectes.»

—S' acaba de rebre un telégrama oficial de Manila comunicant las següents noticias:

La columna volant del tinent coronel Gimenez atacá al enemich fortament atrinxerat en las runas del antich Observatori de Pasig, en los limits de la provincia de Manila, desallotjantlo a la bayoneta.

Los rebeldes tingueren 64 morts, recullint las tropas molts pertretxos.

Nostras baixes tres morts y quatre ferits de tropa, entre aquestos lo capitá Sr. Airla.

—La llanxa-canonera «Amalia» fea anar a pique tres bots tripulats per rebeldes, dels quals se 'n ofegaren tres.

Lo general Lachambre surt avuy sobre Rosario y Santa Cruz de Malabón, pera atacar als insurrectes.

—Lo general Polavieja se troba casi restablert.

—En lo ministeri de la Guerra s' ha rebut lo següent telégrama:

—«Habana 6.—Lo general segon cabo al ministro de la Guerra.

Lo regiment de Villaviciosa va batre ahir a Loma Auro, Habana, a la partida Castillo, a la que matá 12 al arma blanca, prenentlos hi 6 armas de foch.

La columna tingué 2 morts y cinch ferits.

En regoneizements per Pinar del Rio, l' enemich tingué un mort, titulat tinent y dos presoners.

Presentats, 5.—Ahumada.

—Han arribat a Madrid aquesta nit, la infanta donya Pau y 'l prímpcep don Ferrán de Baviere, ab sos fills.

Los acompanyan 13 personas de sa servitut, entre ellas una dama y un capellá.

Los esperavan en la estació la Reyna y la infanta Isabel.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

Avellana: 4.009 sachos.
Comparats aquets embarchs ab igual mes del any anterior, resultan:

Vi: 3.928 bocoyos menos, 312 botas menos, 111 mitjos menos, 195 cuartos menos, y 744 octavos mes.

Avellana: 1.076 sachos menos.

Aumells: 4.451 sachos mes.

Llegim en La Verdad de Tortosa:

«Temporal en lo Fangar.—No hi ha memoria d' un temporal tan furios com lo que s' desencadená lo divendres últim en aquell port natural, format per los aluvions del Ebro, y ho proba que una llanxa pescadora impulsada per lo vent y tripulada únicament per lo patró y un noy aná a parar a las inmediacions del lloch anomenat «Casa de Bombs» y per compte d' embarrancar crusá per un canal que s' acabava d' obrir a causa d' aquell, sortint a la mar lliure per lo mateix lloch que horas avans era terra ferma. Patró y mariner tingueren temps de posarse a salvo abandonant la embarcació, que fou després recullida per altres pescadors que al veurela sense sos tripulants los cregueren ofegats, sufrint lo susto consegüent; pero per fortuna després de no pocas pericias se reuniren tots bons y salvos en lo poblat de la Ampolla.»

SECCIO LITERARIA

Desperta, ferro!

Desperta, ferro,—com al temps vell!
Qui no ho entenga,—pitjor per ell.

Com d' antics segles—remor feresta
que a Catalunya—va a deixondir,
cada vegada—que alça la testa

Desperta, ferro!—sent repetir.
Més, tant mesquina—n' es de vinguda
que, al crit dels avis—indiferent,
del que aquells foren—esma-perduda,
sola per forjar-lo—lo ferro pren.

Desperta, ferro!—Per despertar-lo,
carbó y malls tinga—diu: més no'm cal.
Vaja! Los mestres,—per ben forjar-lo,
foch patri feyen—a la fornall!
Jou ni cadenes—may d' ella eixiren;
com més mallaven,—més grans van ser;
lliures nasqueren,—lliures morirem:
cap, dinre casa,—fou estranjer!

Desperta, ferro!—¿No sabs encara
qué vol dir, poble—degenerat?

Vol dir pue corres—a aïdar lo pare
quan entren lladres—per la heretat.
Quan mercadejen—ab l' honra teva.
Priven ta llengua,—befen tos fills,
o a tes espalles—fiblen sens treva
del despotisme—los nusis cordills.

Desperta, ferro!—vol dir: ¡Enrera
qui la llar santa—va a profanar!

Primer flameja—l' ascon a l' era!
Desperta ferro!—vol dir lluitar,
lluitar tot' hora,—de nit, de die.
siga ab la pensa,—siga ab les mans,
perque, com antes,—sempre més sia,
la Catalunya,—dels Catalans!

Prou usureres—lleys que 'ns obliguen
a comprá als altres,—per doble preu,
lo que donats hi,—si no mos lliguen
de mans, podriem,—gracies a Déu.
Prou llevá usances—que 'ns ennobleixen,
sortejar homes—per fern' sayons,
y parar delmes—als que fereixen
nostres ciencies—e institucions.

Al qui l' espanti—d' eix orit la fresa,
no mereix viure—en llibertat,
ni que l' ampari—lo Cel, quan resa,
ni dels fills rebre—may l' amistat.
Aquí escoltar-lo—no encenga 'l rostre,
és menos home—que 'ls demés són;
mereix, ab sutxa—de la llar nostra,
portar l' estigma—d' esclau al front.

Despertí 'l ferro—cent y cent voltes
qui en la sang ferro—senti's mancar.
prec de matines—o cant d' absoltes,
en pau y en guerra—fem-lo vibrar.
Crit de la Patria—que 'ls fills voldria
de pobles dignes—ferne 'l mirall;
escolt y llança,—per guardá 'ls sia,
y brahó y eynes—per lo treball.

Desperta, ferro,—fort y ben fort!
Desperta, ferro,—fins a la mort!

FRANCESCH UBACH Y VINYETA.

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus a Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
 8'56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
 12'11 t. mercancías, segunda y tercera.
 1'57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona a Reus

525 m. (per Vilafranca).
 9'46 m. (per Vilanova).
 15'8 t. per id.
 7'33 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus a Mora

9'33 m. — 1'04 t. — 3'10 t. — 7'19 y 9'57 nit.

De Mora a Reus

4'31 m. — 8'00 m. — 12'02 t. — 6'04 t. — 7'36 n.

De Reus a Tarragona

8'30 m. — 9'17 m. — 2 t. — 7'01 t.

De Tarragona a Reus

7'30 m. — 12'25 t. — 4'30 t. — 8'20 n.

De Reus a Lleyda

8'10 m. — 5'23 t.

De Lleyda a Reus

5'50 m. — 3'50 t.

De Reus a Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí a Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Tarragona a Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia a Taragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8'30 m.
 De Barcelona (per Tarragona), 8'30 m.
 De id. directe, 10'30 t.
 De id. id., 1'30 t.

De id. ab la correspondencia extranjera

(per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7'30 t.

De Madrid y Zaragoza 9'30 n.

De Lleyda y Huesca 7'30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona los 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corriente any. Los de Cuba surten de aquesta Administracion los 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Ahora se tienen presentes que tots los vapors que conduhexen tropas de refors a Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Para Barcelona a las 5'00 m.

Para id. id. a las 2'00 t.

Para Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.

Para id. id. id. (per idem) a las 2'00 t.

Para Tarragona, directe a las 7'00 n.

Para Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sastreñas a las 8'00 m.

Para Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucia y Extremadura a las 4'00 t.

Los pobles servits per peatons a las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida a Teruel, Andaluia y Extremadura, que se deposita en los bussons després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Ferrocarril económic de Reus a Salou

Servey de trens que regirá desde l dia 1 de Octu. bre de 1896.

Sortidas de Reus: 4'10, 9'06 mati; 2'32 y 5'43 tarde.

Sortidas de Salou: 4'56, 10'46 mati; 5'10 tarde y nit.

Las horas se regerizen per lo meridiano de Madrid.

TOS CATARROS TOS CONSTIPATS TOS ASMA TOS

Sia de sanch herpética, sia humida o seca, provingui de pecazón o de irritació de gola, etc., prenentos agradables é infalibles. Con-
 Atle pectorals de Miret calman a las primeras presas, y avans d' acabar la capsas se te la radical curació per antigua y rebelde que sia.
 facilitant en tots cassos la expectoració admirablement. Preu de la capsas de 24 presas *cuatro rals*. Diposit en Reus, farmacia SERRA.
 Arrabal Sta. Ana, 80 y Nova, Arrabal baix Jesús, 1. Las demandas al engrós deuen dirigirse al autor MIRET, farmacéutich, HOSPITA-
 LET (Barcelona). Madrid: SR. SANJAUME.—Horno de la Mata, 15, Diposit de productos químicos.

LO SOMATENT

Diari regionalista d' avisos y noticias

Preus de suscripció Punts de suscripció

En Reus, un mes. Pessetas 1
 En la Administració d' aquest diari y en las principals llibre-
 En provincias, trimestre 3'50
 brerias d' aquesta ciutat y de fora
 Extranger y Ultramar 7
 En Barcelona, Litografía Mallofré, plassa Sant Jaume, 3,
 Anuncis, a preus convencionals. No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

SARROS A LA CARGA

Para Amposta vapor «García», sus consignata-
 ria señores Mac-Andrews y C.
 Para Bilbao y secales vapor «Cabo San Martin»
 sus consignatarios don Martin Paris.
 Para Bilbao, en secales a Maritimo vapor «Melillo» don
 sales. Sus consignatarios señores Iñigo de S. López.

BOLETS DE REUS

Colleccions realitzades en lo dia d'ahir a Barcelona
 facilitades per lo corresponsal en aquesta ciutat D. Anto-
 ni Demestre.

Interior	100
Exterior	150
Collecció	200
Notas	300
Colleccions diverses	400
PARIS	500
GIROS	600

Los señores Iñigo de S. López y don Martin Paris.
 Para Amposta vapor «García», sus consignata-
 ria señores Mac-Andrews y C.
 Para Bilbao y secales vapor «Cabo San Martin»
 sus consignatarios don Martin Paris.
 Para Bilbao, en secales a Maritimo vapor «Melillo» don
 sales. Sus consignatarios señores Iñigo de S. López.

FRANCISCH UBACH Y VINTET.
 Després de la sortida del correo de Madrid, se li donará
 sortida a las 7 de la nit per Tarragona.